

VRT mij om een cv op te sturen, maar ik zat nog op school! Ze vragen al ervaring terwijl je nog op school zit.

Stijn: Ik heb de indruk dat het een tendens is dat programmatoren mensen uit de opleidingen komen wegplukken. De mensen van Het Bronstig Veulen bijvoorbeeld hebben pas in de Beursschouwburg en in Netwerk Aalst een soort stand van zaken getoond van wat ze het afgelopen jaar gemaakt hebben. Hun eindwerk maken zij nu in samenwerking met 't Stuc en met Het Nieuwpoorttheater. Dat zijn serieuze springplanken. Ik heb ook gehoord dat Vooruit naar het RITS heeft gebeld met een vraag naar samenwerking.

Etcetera: Hoe verklaar jij die tendens?

Stijn: Ze zoeken allicht naar iets nieuws. Het moet allemaal steeds vroeger en steeds sneller gebeuren.

Liesbet: Toen ik in het tweede jaar zat, kwam Gerda Diddens, die castings doet voor film en televisie, naar een repetitie kijken. Ze had haar fototoestel bij om close-ups te nemen. Ik had het gevoel dat ik bijna verkocht werd, en ik zat nog maar in mijn tweede jaar!

Etcetera: Hoe is de relatie met programmatoren in het algemeen?

Stijn: Er wordt naar een samenwerkingsverband gezocht tussen de kunstencentra en de opleidingen. Dat heeft tot gevolg dat iemand die nog in opleiding is, die dus nog binnen die beschermde werkplaats op zoek is, opeens naar buiten wordt gehaald. In principe vind ik dat okay, als het door programmator, pers en publiek ook maar in die context wordt gezien. Maar dat is niet altijd even evident. Ik kreeg net een aanbieding om volgend seizoen een grote productie te maken. Als ik dat binnen de context van een eindwerk voor school mag doen, kan dat wel. Zoniet weet ik niet wat ik al in een grote schouwburg moet gaan doen. Ik heb de indruk dat programmatoren zich willen herpositioneren binnen het veranderende landschap. Ze zien dat er nieuwe structuren ontstaan en willen de trein niet missen.

Tine: Ik vind het fijn dat programmatoren kansen geven aan mensen die in het laatste jaar zitten of pas afgestudeerd zijn, zoals Monty, De Kern in Wilrijk, Vooruit in Gent, of De Vellinx in Tongeren.

Stijn: Dat is nog iets anders. Dat gebeurt binnen een juiste context: het publiek weet dat het naar een eindwerk of een eerste probeersel komt kijken. Zoals Jorre wil ook ik de komende tien jaar nog 'achter de hoek' blijven uitproberen. Maar in veel vragen zit een prestatiedwang geïmpliceerd.

Jorre: Misschien denken programmatoren:

wij kunnen zelf niet meer mee, dus zullen we maar jonge mensen uitnodigen. Mij maakt dat eigenlijk niks uit. Zolang men ons kansen biedt.

Etcetera: De meeste kunstencentra dateren inderdaad uit de jaren '80 en zijn met hun generatie opgegroeid. Zij zoeken nu naar nieuwe uitwegen. Is het nodig dat er voor de nieuwe generatie nieuwe structuren komen? Of heb je de indruk dat het landschap op dit ogenblik al te volgebouwd staat?

Jorre: Ik vind dat De Werf een perfecte omkadering biedt. Ze zijn erg geïnteresseerd in wat je doet en er is een gesprek over, maar aan de andere kant gaan ze niet bepalen wat je mag doen en wat niet. Ik zou mij echt geen betere zetel kunnen bedenken. Je mag je eigen mensen meebrengen en je eigen ding doen, en je begint met je werk vijf of tien keer te spelen. Als er mensen in geïnteresseerd zijn, speel je het nog meer, anders niet. Is het een mislukking, dan is dat maar zo. Ik zou niet weten welke structuur beter kan zijn.

Johan: Dommelhof werkt ook een beetje op die manier. Bert Janssen heeft daar een stuk ineengefabriceerd en dat was fantastisch. Die mensen hebben allemaal heel hard geholpen om alles in orde te krijgen.

Kritiek

Stijn: Vaak houdt de pers geen rekening meer met die context. De productie *Clopixol 200mg*, bijvoorbeeld, is het eerste wat Klaartje Mertens doet na haar opleiding: een tekst gebaseerd op precare interviews met psychiatrische patiënten. In één krant was het op tien lijnen gebakken: er was niets goed aan, en de acteur was een 'zagevent', punt. En dan denk je, godverdomme, plaats dat nu even in een context. Ook al vind je de voorstelling superslecht, zeg dan waarom. Argumenteer en zet de context erbij.

Johan: Die productie werd ook niet als een eerste probeersel voorgesteld. Ik kwam gewoon naar 'een voorstelling' kijken.

Jorre: Je mag die context ook niet als excuus gebruiken.

Stijn: Daar gaat het niet om. Maar laat mensen even de kans om op hun bek te gaan. Trouwens, vanop het moment dat een kritiek ongenueanceerd is, maak ik me sowieso kwaad. Of het nu ongenueanceerd goed of slecht is. Sommige critici kunnen echt geen maat houden, of hanteren geen objectiveringscriteria meer.

Tine: Wij hebben bij Trappelend Talent heel bewust geen pers uitgenodigd op ons tourneetje. Je krijgt soms wel volk door recensies, maar toch wilden wij dat niet. Je krijgt er altijd een slag van als het niet goed is. En in het begin was de productie ook niet goed, maar wij zijn daarna echt gegroeid.

Liesbet: De pers geeft inderdaad een extra druk. Ik speelde in *Freule Julie* van Jan-Peter Gerrits samen met Loes Woutersen en Dirk Tuypens, die allebei al tien jaar in het vak zitten. Het was een kleinschalige voorstelling, met drie acteurs, dus ik wist dat er waarschijnlijk ook over mij iets geschreven zou worden. Ik had schrik dat ze mij meteen met die twee anderen gingen vergelijken. Als ik een vernietigende kritiek zou krijgen, had ik het al verknoeid nog vóór ik was afgestudeerd. Ik was blij dat ze erbij schreven dat ik nog op school zat.

Johan: Wij wilden zoveel mogelijk pers omdat wij zoveel mogelijk volk wilden.

Tine: Je moet leren omgaan met kritieken. Ik ben er nu al minder gevoelig voor dan in het begin. Toen ik voor de eerste keer bij Stan speelde, was ik heel triestig dat de pers over mij en Adriaan iets negatiefs had geschreven. Ze vergeleken ons natuurlijk onmiddellijk met de oude rotten.

An: Daar ben je kapot van.

Liesbet: Dat is ook iets waar de oudere acteurs beter mee om kunnen. Zij kennen die journalisten en weten van welke kritiek je je niets moet aantrekken, omdat die of die journalist een ongelooflijke zeurkous is die het nooit goed vindt.

An: Of die alle goede stukken slecht en alle slechte stukken goed vindt. Nochtans, ik heb daarover een gesprek gehad met iemand die al lang theater maakt. Hij zei dat hij elke keer opnieuw inzate met negatieve kritiek. Elke keer opnieuw ligt hij in zijn bed en denkt: godverdomme.

Etcetera: Bedankt voor dit gesprek.

Johan: Ik zou nog graag de groeten doen aan mijn zus, Lieve. Die zou het waanzinnig vinden als zij in jullie boekje stond. (*Algemeen gelach.*)

Rechtzetting

In de fototitels van de vorige aflevering van onze reeks over produceren werden enkele coproducenten niet vernoemd.

Hier volgen de juiste fototitels:

Bloedbruiloft - Theater De Schaduw i.s.m.

Limelight en **Stuc** / Jorge Leon

Mijn Blackie - HetPaleis en Nieuwpoorttheater / Kurt Van der Elst

De Broers Geboers - Nieuwpoorttheater en Theater Zuidpool / Kurt Van der Elst